

GRAMATIČKA DEGRADACIJA

VJEKOSLAV SUZANIĆ

Gramatička teorija¹ operira hijerarhijskim redom sintagmi, u kojem svaka sintagma (osim najniže) ima strukturu i sastoji se od jedne ili više od jedne sintagme slijedećega nižega stupnja. Strukturu čine elementi, a njihovi eksponenti su sintagme, pa svaka sintagma (osim najviše) može funkcionirati u strukturi sintagme slijedećega višega stupnja. Teorija dopušta i mogućnost vertikalnoga pomaka na hijerarhijskoj ljestvici, kad sintagma ne funkcionira na svom »redovnom« mjestu, nego je eksponent elementa u strukturi sintagme kojega nižega stupnja. Za takvu se sintagmu može kazati da je *d e g r a d i r a n a*. Različiti oblici degradacije i problemi u vezi s njima predmet su ovih razmatranja. Kao osnova poslužit će engleski jezični materijal.

Pod degradacijom se ne podrazumijeva proces kojim se sintagma degradira, nego rezultat takva procesa: degradacija nije historijski proces, iako ima svoju historiju. Tok historijskoga procesa može se donekle pratiti razmatrajući postanak kompozita.

Postanak kompozita objašnjava se velikom frekvencijom leksičkoga sklopa² koji je gramatički restringiran. Frekvencija, koja je uzrok restrikciji, proizlazi iz »prirodne ljudske sklonosti da identificira jedan predmet s drugim . . . od kojega se istodobno i razlikuje.«³ Spajanjem u kompozit, izvorno samostalne riječi postaju nesamostalni, vezani morfemi (što predstavlja promjenu u gramatičkom statusu sastavnih dijelova kompozita), a dva leksička pojma (ili više leksičkih pojmova) postaju jedan leksički pojam (što predstavlja promjenu u leksičkom statusu sastavnih dijelova).

Brojne kombinacije su moguće,⁴ ali će za ilustraciju biti dovoljan jedan primjer.

¹ Za prikaz teorije isp. M. A. K. Halliday, »Categories of the theory of grammar«, *Word* 17 (1961), str. 241—292.

² Isp. C. T. Carr, *Nominal Compounds in Germanic*, London 1939, str. XVIII.

³ Hans Marchand, *The Categories and Types of Present-day English Word-formation*, Wiesbaden 1960, str. 11.

⁴ Hans Marchand, *op. cit.*, nabroja 13 grupa tipova endocentričnih imeničkih kompozita, 5 grupa tipova egzocentričnih imeničkih kompozita, 9 grupa tipova pridjevskih kompozita, 2 glavne grupe tipova glagolskih kompozita, 12 tipova kompozita s lokativnom partikulom kao prvim elementom, 4 grupe tipova fraza, a zanemaruje kompozitne zamjenice i pronominalne priloge, veznike i prijedloge, dok kombinacije s prijevodom i rimom kao i reduplikativne kompozite tretira posebno.

Na gramatičkom planu *black bird* eksponent je nominalne vrste grupe, sa strukturom: modifikator — nukleus, tj. to je veza pridjevske vrste riječi i imeničke vrste riječi. Na leksičkom planu *black bird* je leksički sklop, tj. veza leksičkoga pojma *black* i leksičkoga pojma *bird* uzetih pojedinačno. Njihov međusoban odnos ostaje nepromijenjen ako se mijenja gramatička konstrukcija; na leksičkom planu (*This is a*) *black bird* (gramatički plan: atribut i imenica, tj. modifikator — nukleus u jednoj nominalnoj grupi) i (*This*) *bird* (*is*) *black* (gramatički plan: subjekt i komplement, tj. dvije nominalne grupe) imaju jednako značenje.

Spajanjem u kompozit, *blackbird* na gramatičkom planu postaje eksponent imeničke vrste riječi (koja može fungirati kao nukleus nominalne grupe), a njezini neposredni konstituenti se nalaze u istom međusobnom odnosu kao i u početnoj kombinaciji *black bird*. Na leksičkom planu umjesto leksičkoga sklopa složena od dva leksička pojma nastaje jedan leksički pojam, gdje se odnos elemenata objašnjuje gramatički (modifikator — nukleus) i kontekstualno (*differentia specifica* i *genus proximum*, iako ne obavezno u tom redoslijedu, premda ima i takvih primjera, isp. *pathway*), a promjena leksičkoga značenja objašnjuje se kontekstualno te kao kriterij može poslužiti izolacija značenja,⁶ psihološko jedinstvo kombinacije, fonološka struktura, ortografija, najčešće nekoliko ovih kriterija uzetih skupa.

S formalne strane degradaciju riječi na stupanj morfema vrlo često signalizira fonološka struktura kompozita. Sintaktička konstrukcija *black bird* izgovara se sa dva naglasaka od kojih je prvi fonetički slabiji i fonološki sekundaran, a drugi je fonetički jači i fonološki primaran, to je tonski akcentat, normalno vezan uz potencijalnu promjenu smjera tona. Kompozit *blackbird* izgovara se s jednim naglaskom, a taj je primaran i nalazi se na prvom konstituentu, dakle na onom koji u sintaktičkoj konstrukciji ima sekundaran naglasak.⁷

Za akcenatske razlike između kompozita i sintaktičkih konstrukcija vezane su promjene kvaliteta, kvantiteta, fonološke strukture općenito. Proces se ovdje ne završava, i daljnji stadij predstavljaju semisufiksi i semiprefiksi.⁸ Od ovih ima samo jedan korak do pravih sufiksa i prefiksa: izvorno kontekstualno značenje leksičkoga pojma potamni, pa samostalna riječ, sada već fonetički i fonološki modificirana, postaje eksponent elementa strukture riječi, vezani morfem, tj.

⁶ Isp. H. Paul, *Prinzipien der Sprachgeschichte*, Halle 1920,⁵ str. 330 i d.

⁷ Za tretman naglasaka isp. A. C. Gimson, *An Introduction to the Pronunciation of English*, London 1962, str. 218.

⁸ Pored kompozita s naglaskom na prvom konstituentu ima, naravno, i takvih koji imaju naglasak na drugom, isp. *mankind* u značenju 'čovječanstvo'.

⁹ Hans Marchand, op. cit., str. 290—292, tretira samo semisufikse, kamo ubraja: *-like*, *-worthy*, *-monger*, *-way*, *-ways*, *-wise*. Analogno se *al-*, *fore-* i sl. mogu smatrati semiprefiksima, iako Marchand o tome ne govori.

takav koji se javlja samo u društvu s nekim drugim (vezanim) morfemom. Historija jezika je zabilježila mnoge takve transformacije gramatičkog statusa. Tako st. engl. *dōm* 'jurisdiction, state, statute' > mod. engl. *-dom*, produktivno i danas.⁹ Katkada je proces popraćen interesantnim pojavama: st. engl. *-lic* (< *lic* 'appearance, form, body') > sr. engl. *-lik* (na sjeveru) i *-liche* (na jugu) > mod. engl. *-ly* za tvorbu pridjeva; jednako st. engl. *-lice* (< pridjevsko *-lik* + prilogo *-ō*) > mod. engl. *-ly* za tvorbu priloga.¹⁰

Ova uvodna razmatranja o mogućem toku historijskog procesa postanka kompozita poslužila su istodobno i za ilustraciju degradacije riječi na stupanj morfema koji fungira kao eksponent elementa strukture kompozita. Mogućnosti tvorbe kompozita nisu time iscrpljene: kao kompozit može fungirati eksponent veze nukleus — kvalifikator, tj. imenica i atribut (tip *father-in-law* je endocentričan, tip *good-for-nothing* je egzocentričan kompozit); druga je mogućnost veza dviju imenica spojenih veznikom *and* (tip *chaise and four* kao imenica, *cut and dried* kao pridjev); daljnja je mogućnost spoj deverbale imenice i postpozitivne lokativne partikule (tip *passer-by*) itd. Ovakve fraze mogu fungirati kao eksponenti modifikatora u strukturi nominalne grupe, tj. bivaju degradirane, pomaknute naniže u hijerarhijskoj ljestvici sintagmi: *man-in-the-street* (*attitude*), (*a*) *cat and dog* (*life*).

Sličan slučaj degradacije poznat je iz primjera u kojima adverbijalna fraza fungira kao eksponent kvalifikatora u strukturi nominalne grupe, dok primarno adverbijalna fraza (kao uostalom i adverbijalna grupa) fungira kao eksponent adjunkta u strukturi klauze: (*He will come*) *on Tuesday*, (*He lives*) *in the street*. Adverbijalna fraza *in the street* degradirana je na ulogu eksponenta kvalifikatora u strukturi nominalne grupe u primjeru (*the man*) *in the street*.

Adverbijalna fraza sastoji se od prijedloga i nominalne grupe. Kako u nominalnoj grupi uza svaki nukleus može doći i kvalifikator, otvaraju se mogućnosti za rekurzivne strukture: tako je *light amplification by stimulated emission of radiation* (ili kraće LASER) samo jedan suvremen primjer. Sličnim postupkom nastale su prepozitivne grupe tipa *by means of* koje fungiraju kao prijedlog, tj. degradirane su na stupanj riječi. Od adverbijalnih fraza s rekurzivnom strukturom kvalifikatora nominalne grupe razlikuju se po tome što ispred imenice obično nema člana i što se ne mijenja gramatički broj imenice. Katkada se i ortografski razlikuju od analognih rekurzivnih struktura, isp. *by the side of* i *beside(s)*.

⁹ Hans Marchand, *op. cit.*, str. 206., navodi derivat *folkdom* iz 1939.

¹⁰ Isp. Otto Jespersen, *A Modern English Grammar*, London i Copenhagen 1954,² Part VI, 22.7 i Part VI, 22.8.

Izneseni primjeri ukazuju na dijakroniku degradacije koja se sinkrono manifestira samo kao jezični fakt, a ne kao proces. Ostale mogućnosti degradacije koje postoje u engleskom jeziku ne mogu se pratiti dijakronički.

To je u prvom redu degradacija klauze. Klauza koja nije degradirana fungira u strukturi rečenice kao slobodna ili kao zavisna. Ako pak klauza fungira kao eksponent elementa u strukturi niže sintagme, u strukturi klauze ili u strukturi grupe, degradirana je na stupanj grupe odnosno riječi.

Kad klauza fungira kao eksponent nukleusa u strukturi nominalne grupe, tj. kad je degradirana na stupanj grupe, može u strukturi klauze imati sve funkcije kao i nominalna grupa. Dva primjera bit će dovoljna za ilustraciju.

GS 260 *What is said is addressed to a wider audience.*¹¹

GS 261 *What you cannot do, without hard work, is to explain a bill.*

Takva klauza koja je eksponent nominalne grupe pa figurira kao nomen naziva se nominalnom.

U strukturi nominalne grupe klauza može biti eksponent kvalifikatora, tj. atributa koji u sekvenci dolazi poslije nukleusa. Kvalifikator se beziznimno sastoji od više od jedne riječi što djeluju kao cjelina, grupno,¹² te se ne može ukloniti ni jedna jedina riječ bez drašćičnih posljedica po značenje. Tako u primjeru:

GS 274 *The mists which sometimes cover the top of the island (obscured the light when it was most needed) —*

iz kvalifikatora *which sometimes cover the top of the island* moguće je bez težih posljedica izostaviti jedino adverb *sometimes*, jer nije bitan za gramatičko značenje. Izostavi li se, na primjer, član, konstrukcija nije u duhu jezika, ali je ipak razumljiva (promjena socijalno-kulturnog značenja koja upućuje na nepoznavanje jezika). Izostavi li se glagol ili koja imenica, konstrukcija postaje besmislena. Izostavi li se *which*, konstrukcija poprima posve drukčije značenje, ali u cijelom kontekstu postaje besmislena. Upravo iz tih razloga kvalifikator se i naziva grupnim atributom, za razliku od modifikatora, tj. pojedinačna atributa, gdje riječi djeluju pojedinačno i oijeli mo-

¹¹ Primjeri iz G. Scheurweghs, *Present-Day English Syntax*, London 1959. U tekstu označeno GS s naznakom stranice.

¹² H. Whitehall, *Structural Essentials of English*, London 1958,⁴ str. 10—11 i str. 14., upotrebljava za takve konstrukcije termin *non-headed word group*. Mnogo je sretniji njegov drugi termin, *group qualifier*, na str. 47.

difikator dolazi u sekvenci ispred nukleusa (uz rijetke iznimke u specijalnim slučajevima, npr. *court martial* sa strukturom nukleus + atribut prema *martial law* sa strukturom atribut + nukleus).

Takva klauza koja je eksponent kvalifikatora vrši atributnu funkciju i zato se naziva atributnom.

Degradirane klauze mogu sadržavati nefinitivan glagolski oblik, pa se nazivaju nefinitivnim, za razliku od gore spomenutih koje su finitivne. Ovdje se navode dvije grupe primjera:

a) nominalne:

GS 202 *To play his part in that great drama was his natural ambition.*

GS 204 *His principal pastime is to drive into the country.*

GS 183 *Breeding a Derby winner entails the exercise of much judgement.*

GS 185 *He admitted driving the lorry recklessly.*

b) atributne:

GS 214 *A refusal to compromise . . .*

GS 216 *. . . sound to be heard . . .*

GS 196 *. . . master reading from his own manuscript . . .*

Kako degradirane tako i druge vrste klauza dijele se na finitivne odnosno nefinitivne prema karakteru glagolskog izraza: u prvima dolazi finitivni, a u drugima nefinitivni glagolski izraz. Razlika između finitivnih i nefinitivnih glagolskih izraza ogleda se u broju opozicija koji markiraju znakom *plus* ili *minus* »radnju« iskazanu glagolskim izrazom. Finitivni glagolski izraz markiran je *plus* ili *minus* u osam smjerova,¹³ nefinitivni izraz samo u pet smjerova.

Finitivni izraz glagola *teach* markiran znakom *plus* u svih osam smjerova glasi:

'wouldn't (he) have been being taught¹⁴

¹³ George O. Curme, *Parts of Speech and Accidence*, Boston 1935 str. 203., i *English Grammar*, New York 1964,² str. 52., smatra finitivnim onaj glagolski oblik koji ograničava radnju s obzirom na stanje, način, vrijeme, aspekt, broj, lice.

¹⁴ J. Millington-Ward, *The Use of Tenses in English*, London 1955,² Appendix II, iza str. 158. ima samo (He) *would have been being taught* s opaskom *rarely used*. Taj oblik, međutim, markiran je znakom *plus* samo pet puta; zanemarene su oznake za upitan, negativan, naglašen oblik.

i markiran je istodobno znakom *plus* s obzirom na:

- 1) vrijeme, u opoziciji prošlost : sadašnjost
- 2) modus, u opoziciji interogativ : afirmativ
- 3) polaritet, u opoziciji negativ : pozitiv
- 4) aspekt, u opoziciji perfektivan : neutralan
- 5) akcionsart, u opoziciji kontinuiran : neutralan
- 6) stanje, u opoziciji pasiv : aktiv
- 7) modalitet, u opoziciji modaliziran : nemoalimiziran
- 8) intenzitet, u opoziciji naglašen : nenaglašen.

Kao drugi ekstrem, oblik (he) *teaches* markiran je znakom *minus* u svih osam smjerova i izražava desni član opozicije.

Nefinitivni izrazi

'not to have been being taught
'not having been being taught

ne markiraju glagolsku »radnju« nikako, ni *plus* ni *minus* (već samo znakom *zero*) u tri smjera, s obzirom na vrijeme, modus, modalitet.

Nosilac opozicija vremena, modusa, modaliteta (koje nisu prisutne u nefinitivnim izrazima), zatim opozicije polariteta, a katkada i intenziteta jest prvi u sekvenci element strukture glagolske grupe. To podjednako vrijedi za ova citirana ekstremna slučaja, a i za slučajeve koji leže po srijedi.

a) Vrijeme se izražava morfologijom prvoga elementa. Član *plus* markiran je morfemom za prošlost.

(he) teaches : (he) taught
(he) has taught : (he) had taught

b) Modus se izražava promjenom strukture klauze: afirmativ ima subjekt ispred predikata, interogativ ima subjekt iza prve predikatske riječi.

(he) teaches : does (he) teach
(he) has taught : has (he) taught

c) Modalitet se izražava modalnim glagolom koji u slučaju *plus* stoji uvijek na prvom mjestu u strukturi glagolske grupe.

(he) teaches : (he) can teach
(he) has taught : (he) can have taught

Kategorije polariteta i intenziteta nisu bitne za razlikovanje finitivnih od nefinitivnih izraza, pa se ovdje ne ilustriraju.

Kako se vidi, prvi element glagolske grupe jako je opterećen, te kako je upravo on bitan za klasifikaciju, naziva se finitivnim elementom glagolske grupe. Nefinitivan glagolski izraz ne sadrži toga elementa u sebi.

Takav je element odsutan u svim gore navedenim primjerima nefinitivne degradirane klauze. Vrlo često uz nefinitivan glagolski izraz dolazi još i kakav drugi izraz ili izrazi, u različitom međusobnom odnosu. Struktura nominalne klauze u GS 202 (*To play his part in that great drama...*) sastoji se od predikata (*to play*), komplementa (*his part*), adjunkta (*in that great drama*) — dakle od istih elemenata koji se javljaju i u drugim vrstama klauza, samo što ovdje slučajno nedostaje subjekt, no ima primjera i za to:

GS 221 *He knew that with him to help her she could... succeed* —, gdje je *him* u odnosu subjekta prema infinitivu *to help*.

Na osnovu takvih kriterija te konstrukcije s nefinitivnim glagolskim izrazima smatraju se nefinitivnim klauzama, iako se neki uštežu da ih nazovu klauzama.¹⁶ Iz ovoga izvire pitanje tretmana nefinitivnih oblika kad se javljaju sami u strukturi klauze, bez pratnje drugih elemenata. Analogno i kod drugih vrsta klauza, npr. kod nemođalnih slobodnih klauza, jedna grupa koja se identificira kao eksponent kakva elementa strukture klauze, može doći sama bez pratnje drugih elemenata strukture, i kao takva fungira kao klauza. Tako se kao odgovor na kakvo pitanje može čuti: *Certainly!* što je rečenica koja se sastoji od jedne klauze koja se sastoji od jedne grupe koja se sastoji od jedne riječi. U ovom primjeru struktura klauze ima samo jedan element: adjunkt, dakle adverbijalnu grupu, a ipak je to klauza. Isti kriterij treba da vrijedi i za nefinitivne oblike.

Uobičajeno je tvrditi kako nefinitivni oblici imaju glagolsku prirodu i uz to fungiraju kao imenice ili pridjevi.¹⁶ Njihova se glagolska priroda ogleda u mogućnosti markiranja glagolske »radnje« u nekoliko smjerova (v. gore), u mogućnosti dobivanja vlastitog subjekta:

GS 232 *It is for the critics to criticize.*

GS 192 *Howard's coming (to live with us disturbed the routine...)*

u mogućnosti dobivanja vlastitog komplementa:

GS 202 *To restore or even to extend this practice...*

GS 183 *Breeding a Derby winner...*

¹⁶ Npr. G. H. Vallins, *The Pattern of English*, London 1956, str. 66. i d., naziva takve konstrukcije *verbal phrases*.

¹⁶ Isp. George O. Curme, *English Grammar*, New York 1964.² str. 265.

V. SUZANIĆ

u mogućnosti dobivanja vlastitog adjunkta:

GS 204 ... *to drive into the country.*

GS 185 ... *driving... recklessly.*

Imenske osobine nefinitivnih oblika ogledaju se u mogućnosti funkcioniranja kao subjekt u strukturi klauze:

GS 202 *Never to apologize (can be to miss a deal of innocent pleasure.*

GS 175 *Gambling incurred a fine of fourpence.*

u mogućnosti funkcioniranja kao komplement u strukturi klauze:

GS 204 *The only thing that is wrong is to be found out.*

GS 175 *She left school and started earning.*

u mogućnosti funkcioniranja kao atribut (modifikator i/ili kvalifikator) u strukturi nominalne grupe:

GS 176 *a hiding place*

GS 158 *learned counsel*

GS 214 *A refusal to compromise...*

GS 177 *(The existing) law relating to copyright...*

u mogućnosti dobivanja modifikatora i kvalifikatora:

GS 179 ... *lavish spending...*

GS 223 *Her eyes are too dim to see the keyhole clearly.*

u mogućnosti funkcioniranja u strukturi adverbijalne fraze:

GS 179 *Boiling was the method of preparing meat.*

u mogućnosti primanja pluralnog nastavka:

GS 182 *His canings were a matter of debate.*

Nefinitivni glagolski oblici imaju, dakle, imenske osobine koje ima nominalna grupa, dok s druge strane imaju glagolske osobine kakve u finitivnoj klauzi imaju glagolski oblici. Na taj način nefinitivni glagolski oblici, s morfološke tačke gledišta, jednaki su nefinitivnim klauzama koje pored predikata mogu imati prisutan još koji element u strukturi. Iz toga proizlazi samo jedno: ako su po funkciji jednaki »nekontrahiranim« nefinitivnim klauzama koje operiraju na mjestu kvalifikatora (atributne degradirane klauze) ili na mjestu nukleusa (nominalne degradirane klauze), moraju se smatrati klau-

zama bez obzira na to što katkada ne dolazi uz njih nijedan od mogućih elemenata strukture klauze, tj. nefinitivni glagolski oblici su degradirane (nominalne ili atributne) klauze u kojima je od elemenata strukture obavezno prisutan predikat, a ostali elementi opcionalno. Na taj način ono što je u jednoj analizi predikat, dakle glagol, u drugoj je analizi subjekt ili komplement u strukturi klauze, — čime se realizira izvjesno jedinstvo međusobno isključivih članova u sistemu vrsta grupa; ali dok vrste sintagmi istoga stupnja čine sistem, tj. niz članova kojih je broj konačan i koji se međusobno isključuju i međusobno definiraju, ovdje dolazi do ovakve prividne kontradikcije tek samim faktom degradacije. Još se jedno jedinstvo ostvaruje time što su nefinitivni oblici istodobno imenski i glagolski.

Analizirati nefinitivne glagolske oblike kao klauze nije se ranije htjelo možda za to što se nefinitivan oblik može interpretirati dvojako, kao u primjeru:

GS 333 *His principal pastime is to drive into the country* —,

gdje se komplement *into the country* može interpretirati kao nominalna grupa sa strukturom: nukleus + kvalifikator, ali i kao nominalna klauza sa strukturom: predikat + adjunkt, što zahtijeva hijerarhizaciju stupnjeva analize. U nefinitivnom glagolskom obliku treba prvo gledati degradiranu klauzu, i to bez obzira hoće li se ona smatrati »kontrahiranom klauzom«, koja od elemenata strukture ima samo predikat, ili »ekspandiranim glagolskim izrazom«, »glagolskom frazom« ili »glagolskom klauzom«, koja uz predikat ima u strukturi još koji element. Analogan slučaj postoji i kod nemodalnih slobodnih klauza koje mogu imati jednostavnu strukturu od jednoga elementa ili složenu od više elemenata. Kako u nemodalnim klauzama, tako i u slučaju nefinitivnih oblika, neki izraz biva eksponent elementa koji može ali ne mora doći sam u strukturi klauze te se tako analizira kao klauza. Degradacijom na stupanj grupe ili čak na niži stupanj neposrednoga konstituenta grupe nefinitivan oblik postaje nominalan izraz te poprima mnoge formalne oznake nominalnih izraza, jer operira u strukturi klauze ili u strukturi nominalne grupe i adverbijalne fraze poput bilo koje druge nominalne grupe. Ipak se ne naziva grupom iz morfoloških razloga: nominalna grupa ima potencijalno tri elementa strukture — modifikator, nukleus, kvalifikator (u toj sekvenci) — ali se degradirane klauze ne mogu analizirati tako, već fungiraju ili kao nominalnu grupu što fungira kao atribut. Fraza je prema tome na i kvalifikatora) ili kao modifikator odnosno kvalifikator (tj. kao atribut), te se za njih predviđa termin nominalna fraza kao i za svaku nominalnu grupu što fungira kao atribut. Fraza je prema tome na istom stupnju hijerarhije na kojem i grupa, jer ima strukturu čiji se elementi realiziraju kao riječi (jednako kao i grupa), ali i zato što

nefinitivan oblik fungira kao eksponent subjekta ili komplementa u strukturi klauze (i to je nominalna klauza) ili kao eksponent nominalne grupe u strukturi adverbijalne fraze (i to je nominalna klauza) ili kao eksponent modifikatora ili kvalifikatora u strukturi nominalne grupe (i to je atributna klauza).

Iznaseni primjeri degradacije sintagme (riječi, fraze, grupe, klauze), što je obična pojava u engleskoj gramatici, ukazuju kako se gramatička teorija može u velikoj mjeri osloboditi balasta redundance koji je bio prisutan u drugim deskripcijama. Takav doprinos uklanjanju redundance sastojao bi se ovdje u identificiranju nefinitivnih oblika s degradiranim klauzama, čime se u teoretskom smislu jedan princip provodi konsekvntno do kraja. Ako se degradacija shvati kao rezultat procesa, a ne kao proces, uklanja se još jedna redundanca u deskripciji nefinitivnih oblika: shvaćanje degradacije kao procesa unosi zbrku u prioritetski tretman glagolskih i imenskih osobina nefinitivnih oblika. Proces degradiranja odvija se negdje u ljudskoj svijesti, a to već ne spada u domenu lingvistike.

O promociji sintagme, dakle o suprotnom procesu, ne može se govoriti, jer u primjerima gdje je sintagma eksponent više sintagme uklanja se redundanca konstatacijom da se sintagma sastoji od jedne sintagme (što bi bio slučaj »promocije«) ili od više od jedne sintagme slijedećega nižega stupnja, — svaka sintagma (osim najniže) s a s t o j i se od nižih sintagmi, ima strukturu koje su elementi eksponenti niže sintagme: pojave se razmatraju gledajući odozgo, jer je taj pravac efikasniji od obrnutoga. Deskripcija zasnovana na tim principima objašnjuje svaki slučaj općenito i pojedinačno, a teorija upravo i mora iznalaziti sveobuhvatne konstatacije. U proceduralnom smislu, kada se otkrivaju fakti u jeziku, upotrebljavaju se sve moguće tehnike i postupci, a deskripcija treba da objasni te fakte, i to tako da postigne maksimalnu efikasnost.

V. Suzanić: GRAMMATICAL RANK-SHIFT

Summary

Grammatical rank-shift is not a historical process, but the result of a process which can be followed in the creation of compound words, semi-affixes, and affixes proper. A free word thus becomes an element of a free word; word-groups and clauses can be downgraded in this manner. Especial attention is drawn to the status of the non-finite verb forms: they are analyzed as rank-shifted clauses.